

INFORME PARCIAL

Sessions de debat del procés participatiu 'Visió 2030: La cooperació catalana al desenvolupament global'

Tema 2.2. Nous finançaments per al desenvolupament

Octubre 2018

1. Introducció

El Setembre de 2018, la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament (DGCD) va endegar un procés participatiu amb l'objectiu de generar una estratègia per a la cooperació catalana d'acord amb la Visió 2030.

Aquest procés participatiu es caracteritza per l'organització de 23 sessions i compta amb la participació d'actors tradicionals del sector de la cooperació catalana junt amb altres actors que tradicionalment han tingut menys presència en aquest àmbit.

La quarta sessió va ser dedicada a explorar la necessitat d'explorar i introduir nous mecanismes de finançament per al desenvolupament. L'Agenda 2030 i la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) requereixen un enfocament multi-actor, incloent altres formes de finançament per al desenvolupament (públic i privat).

En l'àmbit privat, s'ha observat que les empreses estan integrant activament els ODS i l'Agenda 2030, innovant la manera de mobilitzar recursos alternatius a l'ajuda oficial al desenvolupament (AOD). Pel que fa el sector públic, la Generalitat ha iniciat una reflexió al voltant d'alguns nous mecanismes de finançament tals com els Fons Fiduciaris, sistemes de salvaguarda, bonificació d'interessos, instrument de suport als agents empresarials i les seves entitats de suport i d'altres en fase de definició per tal de mobilitzar recursos i coneixements de l'economia social i solidària per a la cooperació al desenvolupament. Molts d'aquests instruments estan en fase exploratòria, d'altres estan sent estudiats a nivell legal i de procediments interns de l'administració per tal que puguin ser executables dintre del marc normatiu i competencial de la Generalitat.

L'objectiu de la present sessió va ser, per una part, compartir els nous instruments aquí mencionats als actors principals, i per una altra explorar noves formes de finançament que els actors de la cooperació catalana estan posant en practica. El debat va incloure una reflexió sobre les oportunitats existent i els possibles reptes dels nous instruments de finançament. El present document conté informació relativa al funcionament i resultats d'aquesta quarta sessió.

2. Informació General de la Sessió

Eix Temàtic:	<i>Noves eines i aliances: l'Agenda 2030 emfasitza la necessitat de relacions i aliances d'impacte en el desenvolupament</i>		
Tema específic:	2.2 Nous finançaments per al desenvolupament	Tipus de Sessió	Informació
Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS):	ODS en general		
Data, Lloc i hora:	26 de Setembre 2018		
Nombre de participants:	10 Participants		
Perfil dels Participants:	El perfil dels participants va ser força variat: representants de la societat civil per al desenvolupament, banca ètica, institucions públiques de finançament, administracions locals, plataformes de crowfunding.		

3. Objectius de la Sessió

L'objectiu d'aquesta sessió fou compartir informació sobre nous mecanismes de finançament que podrien ser adequats per la cooperació catalana de cara a l'adopció de l'Agenda 2030 i la contribució dels ODS. Els objectius específics de la sessió foren:

- Compartir informació, intercanvi d'idees i criteris sobre els Nous finançaments per al desenvolupament en la cooperació al desenvolupament a Catalunya
- Obtenir propostes de futur de cara a l'Agenda 2030

4. Continguts de la Sessió i Dinàmica Emprada

La dinàmica de la sessió va consistir en una introducció sobre el procés participatiu per part de la DGCD i de la Direcció de Participació Ciutadana i Transparència i una contextualització de la temàtica abordada, seguida d'una breu explicació del què es faria durant la sessió, incloent les regles del joc, per part de la Fundació Pere Tarrés.

La dinàmica de la sessió va consistir en 3 parts en format plenari, donat que el nombre de participants era reduït, i la sessió va tenir un caire més de compartir informació, coneixement i de diàleg entre els actors amb el corresponent anàlisi de rics i hipòtesis, que no pas d'identificació i d'anàlisi de perspectives de futur.

La sessió va estar organitzada en tres parts:

- Una primera part, d'uns 30 minuts aproximadament, va estar dedicada a presentar els mecanismes que la Direcció de Cooperació esta explorant i a identificar els nous mecanismes que altres actors de la cooperació catalana estan emprant o experimentant.
- Una segona part, d'uns 30 minuts de durada, els participants van poder fer una reflexió sobre els possibles avantatges, inconvenients, oportunitats i reptes dels instruments presentats.
- Una tercera part va consistir en una breu discussió (20 minuts) sobre com iniciar cultural que implicaria l'adopció de nous instruments i, amb ells, de nous actors en la cooperació al desenvolupament.
- I finalment, durant els últims 10 minuts, els participants van procedir a l'avaluació de la sessió seguida de la cloenda.

5. Resultat de la sessió

La sessió es va caracteritzar per un públic que coneixia la temàtica però no estava massa familiaritzat amb els nous instruments que la Direcció de Cooperació proposa. Al començament, els actors van presentar certes dificultats per entendre en què consistien els nous instruments i quina era la finalitat d'introduir-los a la cooperació catalana (per exemple aquells relacionats amb els crèdits). Un cop aclarits els dubtes dels participants, el grup va aconseguir fer una reflexió constructiva i forca estratègica, tenint en compte les avantatges i inconvenients.

5.1 Diagnosi del tema específic de la Sessió

Identificació de mecanismes innovadors en el territori

Els principals mecanismes innovadors en l'àmbit de la cooperació que estan sent utilitzats actualment pels diversos actors del sector són:

- L'ús de plataformes **Crowdfunding**, les quals capten donacions de persones a nivell individual i d'empreses per projectes d'organitzacions no governamentals de cooperació. Aquests mecanismes integra tres actors: tercer sector, individuals i sector privat i ha suposat una integració digital al món de les organitzacions de cooperació. Actualment, unes 600 organitzacions estan utilitzant aquest mecanisme, un 26% del total.
- L'avantatge del Crowdfunding es que tota contribució compta ja que permet fer aportacions a partir d'1€ mínim i sense un límit màxim. Per temes fiscals, aquestes donacions són nominatives.
- **Match-funding**: el match-funding combina el crowdfunding amb el finançament públic. Consisteix en encoratjar les donacions privades i es desenvolupa en un procés de dues fases. En la primera fase, s'obre el crowdfunding per un temps determinat. Arribats a la data de venciment, la administració pública aporta un finançament públic igual a la quantia assolida fins al moment per part del crowdfunding.
- El match-funding afavoreix la possibilitat de la participació ciutadana i les donacions dels ciutadans. Té un efecte palanca per la mobilització de recursos privats i donacions individuals. I es va comentar que pot ser útil per petites quantitats.
- Però també es van identificat alguns inconvenients. A nivell legal, el marc jurídic encara no esta preparat per poder acomodar aquest tipus de finançament, ja que és relativament nou. Un altre dels reptes del match-funding es si hauria de fiscalitzar com donacions privades o publiques, conjuntament amb la quantitat aportada per l'administració.

- Els **fons fiduciaris** agrupen fons d'un o més donants com també la burocràcia en un únic instrument financer. Actualment, l' Agència Catalana de Cooperació participa en la gestió de fons fiduciàries de la Unió Europea, però no en te de propis. Poder-los establir sembla ser força complex a nivell de personalitat i responsabilitat jurídica.
- Un altres instruments mencionats foren els relacionats amb **l'economia social i solidària, i les finances ètiques**. En aquest àmbit, hi ha molts actius no utilitzats però que podrien recolzar iniciatives d'economia social i solidaria en el marc de la cooperació internacional. En aquest cas, l'instrument financer de l'administració estaria enfocat a proveir incentius (en forma d'aval, sistemes de salvaguarda, bonificació d'interessos etc.) a actors de la cooperació per fer us de la banca ètica per aplicar-la a projectes de cooperació, i poder així desbloquejant actius financers en forma de crèdit. Aquest tipus de mecanisme requeriria una aliança estratègica de dos sectors que comparteixen l'objectiu de canviar les bases econòmiques. Actualment, el Govern Català es encara en fase de valoració els riscos d'aquest instrument, el marc normatiu i legislatiu per a la seva regulació.
- Finalment, també es va parlar de **sistemes més complexos i multi-actors** el qual consistia en mobilitzar fons del sector privat per una iniciativa del tercer sector en un país receptor on les organitzacions de cooperació aporten una assistència tècnica i fan un seguiment bastant directe del mateix.

Taula: Resum dels instruments identificats

Instruments Financers	Nivell de desenvolupament	Actors
<ul style="list-style-type: none"> • Crowdfunding • Match-funding • Fons fiduciaris 	<ul style="list-style-type: none"> • Essent implementat • Essent implementat per l'Ajuntament de Barcelona en l'àmbit social. Essent estudiats per la Direcció de Cooperació 	<ul style="list-style-type: none"> • Plataformes crowdfunding (privat) i ONGs de desenvolupament • Administració Pública local

<ul style="list-style-type: none"> • Instruments palanca/incentius per mobilitzar actius de la banca ètica • Sistemes més complexos i multi-actors 	<ul style="list-style-type: none"> • Essent estudiats per la Direcció de Cooperació • Essent explorats per la Direcció de Cooperació • Essent implementats 	<ul style="list-style-type: none"> • Generalitat de Catalunya • Generalitat de Catalunya i entitats financeres (finances ètiques) • Sector privat i organitzacions societat civil per al desenvolupament
--	---	---

5.2 Tendències de futur de cara la visió 2030

La segona part de la sessió va estar dedicada a analitzar les oportunitats i els reptes en l'adopció d'aquests instruments, i concretament quins haurien de ser prioritaris per la cooperació catalana. La sessió es va organitzar en format de plenària.

Finalitats dels nous mecanismes de finançament:

- Per a evitar el bloqueig polític local per part de la banca local. En contextos on la societat civil esta forca polititzada, s'ha observat que les institucions publiques poden arribar a bloquejar certes organitzacions de l'Access a recursos financers. En aquests contextos, la cooperació catalana podria jugar un rol important en assegurar que aquestes organitzacions tenen accés a crèdits.
- Per a què les ONGs catalanes tinguin capacitat de gestionar fons fiduciaris i altres fons internacionals com també poder formar part de la responsabilitat de la seva execució superant així la relació amb l'administració publica 'donant-receptor', i passar a una relació basada en partenariat o aliances que fomentin una relació d'igual a igual, de responsabilitats i rendició de comptes mutu.
- Per poder desbloquejar fons i mobilitzar passius de la banca ètica.
- Com a mecanisme per assegurar la sostenibilitat d'intervencions i de resultats creant un 'crèdit pont' entre un projecte i un altre
- Com a instrument estratègic que faci una funció de 'palanca' per mobilitzar recursos que ja hi són però que no son utilitzats de manera optima ni eficient.

- El match-funding entre públic (subvenció) i privat també va ser força valorat, sobre tot com a mecanisme per recolzar iniciatives d'organitzacions petites però que són estratègiques.

Reflexions sobre els mecanismes a incorporar:

- Tot i que van trobar interessant els nous mecanismes de finançament, els participants van fer èmfasis en que la prioritat del Govern Català hauria de ser complir amb el compromís del sector públic amb l'aportació del 0,7% del Producte Interior Brut a la cooperació al desenvolupament en forma d'ajuda oficial al desenvolupament (subvencions); doncs sense compromís del sector públic amb el 0.7%, la resta d'eines de finançament no tenen sentit.
- Seguint aquest argument, els actors estaven d'acord en que aquests nous instruments no haurien de substituir l'ajuda oficial al desenvolupament, sinó que ser instruments complementaris a AOD (subvencions) o palanca per mobilitzar recursos que poden ser complementaris a l'AOD.
- En aquest sentit, es va aclarir que en cap cas la incorporació de nous instruments tenia per objectiu substituir les subvencions i que, per tant, el compromís de la Generalitat en assolir el 0.7% d'AOD restava prioritari. La incorporació de nous instruments, en tot cas, seguia un enfocament estratègic per tal de mobilitzar recursos que es podrien fer servir en la cooperació al desenvolupament, i concretament, en el suport d'iniciatives d'economia solidaria i empenedoria social com a mitjans de desenvolupament humà i sostenible en tercers països.
- Els Fons Fiduciaris va resultar ser un instrument força atractiu per dos fets principals. Un per un tema de reducció dels costos de transacció que avui dia tenen les subvencions de projectes i perquè implicaria aliances amb altes actors, incloent les ONGs de desenvolupament. El fet els fons fiduciaris poden contribuir a una millor predictibilitat de l'ajuda disponible també fou valorat.

- Els Crèdits i tot instrument relacionat amb el tema crèdits resta sensible. Tot i així, les clarificacions aportades durant la sessió van servir per poder fer reflexions més informades sobre enfocaments i instruments relacionats amb els crèdits.
- Sobre els avals públics, els participants van indicar la necessitat de diferenciar al tipus de crèdit, entre un crèdit personal, crèdit empresa i els crèdits que pot concedir l'administració pública. Aquesta diferenciació es important per tal d'evitar una 'privatització' de la cooperació al desenvolupament. Aquesta reflexió es basa en les experiències del micro-crèdit', on l'AOD ha estat utilitzada per construir sistemes de micro-crèdit i que sovint ha acabat tenint un efecte de substitució del que hauria de ser finançat amb AOD. En aquest sentit, els participants van expressar els seus temors que el recursos mobilitzats com crèdits fossin comptabilitzats com AOD.
- Aquest repte també es va identificar en els match-funding, ja que combinarien fons públics amb contribució privada. A més, es va requerir que no es convertís en un mecanisme que permetés reduir els fons públics i evitar complir amb el compromís 0.7%.
- Per tant van sol·licitar diferenciar de manera clara la contribució en crèdit i/o contribució privada de la contribució en AOD.
- Finalment, també cal considerar que el finançament privat no només fa referència a les empreses, sinó també a les donacions i el mecenatge dels ciutadans.

Taula resum: Finalitats i Reptes a considerar del nous instruments

Tipus d'instrument	Finalitats	Reptes
Crèdit	<ul style="list-style-type: none"> • Evitar el bloqueig polític en contextos polititzats • Desbloquejar actius finances de les finances ètiques • Crèdits pont/Sostenibilitat • Instrument estratègic/palanca 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuar amb el compromís 0.7% • Com distingir el crèdit de l'AOD • Evitar l'efecte substitució

Fons Fiduciari	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls de les ONGs catalanes a accedir a fons fiduciaris • Partenariat, relació igual 	<ul style="list-style-type: none"> • Adequar el marc legislatiu
Avals Públics	<ul style="list-style-type: none"> • Contextos polititzats • Accessibilitat • Instrument Palanca 	<ul style="list-style-type: none"> • Com distingir AOD de la part del crèdit • Marc legislatiu
Match-Fudning	<ul style="list-style-type: none"> • Recolzar iniciatives d'organitzacions petites estratègiques 	<ul style="list-style-type: none"> • Distingir AOD de la contribució privada • Marc legislatiu • Efecte substitució

Com iniciar el canvi cap a l'adopció d'aquests instrument

- Regulant més la intervenció del sector, canvi de marcs normatius i legislatius
- Establint criteris explícits i concrets en l'ús del crèdit.
- Involucrant l'empresa privada, establint criteris per l'entrada del sector privat
- Promovent una revisió legislativa
- Disposant del suport de la Generalitat per aprofitar l'aportació de petites organitzacions